

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 6.10.2023

Sayı: 19

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyetinin Kuruluşunun 100. Yıldönümünün Kutlanması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçeleri ilişikte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim. **02.10.2023**

Hakan Şeref OLGUN

Afyonkarahisar Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 9-10-2023	Esas No: 2/1661

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK LİGİ
0 5 Ekim 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
0 5 Ekim 2023
No: 1298164

GENEL GEREKÇE

Bayramlar, milli duyguları besleyen, bu duygulara kuvvet veren ve millet fertlerini bir araya getiren özel günlerdir. Milletin oluşumunda önemli unsurlardan biri olan tarih birliği, bu bayramlarla hatırlanır. Milletleşmenin bir gereği olarak tarihte ilk kez 14 Temmuz 1790 da Fransa'da "Fransız İhtilali Bayramı" kutlanmaya başlanmış, bu kutlama diğer milletlere de örnek teşkil etmiştir. Milli bayramlar bir devletin ve milletin kimliğini gösteren tarihi günler olduğundan önemlidir.

Nutuk'taki tarihsel anlatıya göre büyük bayram olarak kabul gören günlerin kronolojik sıraları şöyledir: İlk olarak 19 Mayıs 1919 da Atatürk Samsun'a çıkar, sonra 23 Nisan 1920 de TBMM açılır, daha sonra 30 Ağustos 1922 de Büyük Taarruz sona erer ve nihayetinde 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edilir ve bu şekilde millete şahsiyet kazandırılmıştır. Cumhuriyetin ilan edildiği 29 Ekim 1923 te ve bir yıl sonraki yıl dönümünde halkın geniş katılımıyla gerçekleşen coşkulu kutlamalar 29 Ekim ve 23 Nisan gibi önemli günlerin milli bayram olarak kabul edilmesi ve kutlanmasının gereğini ortaya koymuş, bunun için yönetmelikler kabul edilmiş, kanunlar hazırlanmış, programlar, tedbirler ve talimatnameler belirlenmiştir. Türkiye'de Cumhuriyet Bayramı kutlamaları resmen 1925 yılında başlamıştır. Cumhuriyetin İlanına Müsadif 29 Teşrinievvel Gününün Milli Bayram Addi Hakkında Kanun" ile 29 Ekim'de Cumhuriyet Bayramı'nın millî bayram olarak kutlanması resmi bir hüküm şekline gelmiştir. Cumhuriyetin ilan edildiği gün, 1925'ten itibaren ülke içinde ve dış temsilciliklerde resmî bir bayram olarak kutlanmaya başlamış, 1933 yılına kadar kutlamalar şenlik havasında gerçekleşmiştir. 1933 yılı, Cumhuriyet Bayramı kutlamaları açısından önemli bir yıldır, zira 1933 Cumhuriyetin İlanının 10. Yıldönümüdür. Bu bakımdan 11.06.1933 tarihinde 2305 Sayılı Cumhuriyet İlanının Onuncu Yıl Dönümü Kutlama Kanunu çıkarılmıştır. Cumhuriyet ilan edildiği sırada henüz 29 Ekim günü bayram ilan edilmemiş, kutlamalar konusunda bir düzenleme yapılmamıştı; 29 Ekim gecesi ve 30 Ekim günündeki şenlikleri halk kendiliğinden organize etti. Ertesi yıl, 26 Ekim 1924 tarihli 986 numaralı kararname ile Cumhuriyet'in ilanının 101 pare top atılarak ve planlanacak özel bir programla kutlanmasına karar verildi. 1924 yılında yapılan kutlamalar, daha sonra yapılacak olan Cumhuriyet'in ilanı kutlamalarının başlangıcı oldu.

2 Şubat 1925'te Hariciye Vekaletince (Dışişleri Bakanlığı) düzenlenen bir kanun teklifinde 29 Ekim'in bayram olması önerildi. Bu teklif Meclis Anayasa Komisyonu tarafından incelendi ve 18 Nisan'da karara bağlandı, 19 Nisan'da ise teklif TBMM tarafından kabul edildi. "Cumhuriyetin İlanına Müsadif 29 Teşrinievvel Gününün Milli Bayram Addi Hakkında Kanun" ile 29 Ekim'de Cumhuriyet Bayramı'nın millî bayram olarak kutlanması resmi bir hüküm şekline geldi. Cumhuriyetin ilan edildiği gün, 1925'ten itibaren ülke içinde ve dış temsilciliklerde resmî bir bayram olarak kutlanmaya başladı.

1934 yılından 1945 yılına kadar yapılan Cumhuriyet Bayramı kutlamaları bazı değişiklikler dışında 1933 yılında yapılan Cumhuriyet Bayramı kutlamaları örnek alınarak düzenlendi.

Daha sonra; halen yürürlükte olan, 17.03.1981 yılında 2429 sayılı “Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun çıkarılmış olup; 29 Ekimin Ulusal Bayram olduğu, Türkiye'nin içinde ve dışında Devlet adına yalnız bugün tören yapılacağı, bayramın. 28 Ekim günü saat 13.00'ten itibaren başlayacağı ve 29 Ekim günü devam edeceği belirtilmiştir.

Yukarıda açıkladığımız üzere, 29 Ekim tarihi ve bu tarihte kutlanan Cumhuriyet Bayramının tarihsel önemine baktığımızda; Cumhuriyetin İlanının 100. Yıldönümünde, başlı başına bir kutlama kanunu çıkarmak Atamıza, Cumhuriyete ve Türk Milletine olan boynumuzun borcudur. Cumhuriyetimizin 100. Yılı kutlama faaliyetlerinin koordinasyonu konusunda Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı görevlendirilmiş ancak; yaklaşık 1 ay gibi bir süre kalmasına karşın, bu güne değin bu kapsamda hiçbir adım atılmamıştır. İletişim Başkanlığı böyle anlamlı bir günü kutlamak için tek başına sorumlu tutulmamalıdır. Zira İletişim Başkanlığının web sitesinde 29 Ekim Kutlamaları ile ilgili olarak “İletişim Başkanlığı, Gazi Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde zaferle sonuçlanan Kurtuluş mücadelesi ve Cumhuriyetimizin ilanının köklü hatırasını yaşatmak ve milli birlik ve beraberliğimizi pekiştirmek amacıyla her yıl video ve görsel çalışmalar, konserler ile yeni teknolojinin imkânları kullanılarak hazırlanan ışık gösterileri ve dijital sergiler başta olmak üzere çok geniş yelpazede faaliyetler gerçekleştirmektedir. İletişim Başkanlığı ayrıca, Cumhuriyetimizin 100. Yılı şerefine yurt içi ve yurt dışında gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerin koordinasyonundan sorumludur” şeklinde bir açıklama yapılmıştır. Ulusal bayram kutlamalarında bazı bayramların da yönetmelik değişikliği ile içeriğini boşaltıp sembolik kutlamaya dönüştürülmesini engellemek için kutlamalar konusundaki yetki ve sorumluluğun kurulacak bir kurul ile yönetilmesi zaruridir.

Kanun teklifi ile 29 Ekim Kutlamalarının 100. Yıldönümünde, bu özel günün tüm Türkiye ve dünyada; tüm kurumlarda bu kanun çerçevesinde kutlanmasını sağlayarak uygulama birliğinin sağlanması, Genelge ve talimatlarla bu özel günün kutlamalarının keyfi olarak iptal edilmesinin önlenmesi ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramının 100. Yılda taçlanması amaçlanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN KURULUŞUNUN 100. YILDÖNÜMÜNÜN KUTLANMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

AMAÇ

MADDE 1- Bu Kanunun amacı, Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100.Yılı dolayısıyla, milli irade ve cumhuriyetin getirdiği kazanımların, Türk devriminin, Türk ve insanlık tarihi içindeki yerini ve önemini, büyüklüğünü, bütünleştiriciliğini, milliyetçiliğini, laiklik ve eğitim anlayışını, Atatürk'ün milli bağımsızlık hareketlerindeki öncülüğünü, dünya görüşünü, belirtmek, yaymak ve yaşatmaktır

KAPSAM

MADDE 2- Türkiye Cumhuriyetinin 100. Yıldönümü, bu kanun esasları çerçevesinde kutlanır.

MADDE 3- Kutlama faaliyetlerini plânlamak, koordine etmek ve gerekli programları hazırlamak üzere Bakanlar Kurulunca (Yüzüncü Yıldönümü Kutlama Yüksek Kurulu) kurulur. Bu kurulun üye sayısı, görev ve yetkisi Cumhurbaşkanlığınca tespit edilir. Mahallî kutlama programlarının hazırlanması ve yürütülmesi için illerde il kutlama kurulları, ilçe, belde ve köylerde kutlama komiteleri teşkil edilir. Bu kurul ve komitelerin kuruluş, görev vs yetkileri valiliklerce düzenlenir, il, ilçe ve beldelerdeki kutlama kurul ve komitelerinin başkanları mahallin en büyük mülkiye âmirleridir. Köylerde ise kutlama komitelerine muhtarlar başkanlık eder. Dış ülkelerde bu komiteler, büyükelçi, yoksa konsoloslar başkanlığında kurulur. Üniversiteler, akademiler ve TRT, 100. Yıldönümü kutlama programlarını Kutlama Yüksek Kurulu ile iş birliği yaparak hazırlarlar.

MADDE 4- Kamu kuruluşları, kutlama hazırlık ve uygulaması için; 100. Yıl Kutlama Yüksek Kurulunun isteyeceği teknik ve idarî personeli, hizmet için gerekli araç, gereç ve malzemeyi bu komisyon emrine vermekle yükümlüdür. Bu personelin özlük hakları esas dairelerince karşılanır.

MADDE 5- Cumhuriyetin 100. Yıldönümü dolayısıyla 2023 yılı içinde;

- a) Yurdun her tarafında konferans, seminer ve festivaller tertibi; kitap, broşür, filim ve öğretici malzeme yayını, Türk Bayrağı, madalya, pul, rozet dağıtımı ve tedavülü ile v. s. hususlar ayrıca programlanır,
- b) 100. Yıl münasebetiyle yurdun çeşitli yerlerinde kurum ve derneklerce yaptırılacak anıtların tamamlanmasına bu kanun ile sağlanan fondan Kutlama Yüksek Kurulunun kararı ile yardım yapılabilir.

MADDE 6- Cumhuriyetin 100. Yılı'nı kutlama amacıyla yapılacak her türlü törenler, toplantılar, yayınlar ve diğer faaliyetler hakkında seçim yasakları hükümleri uygulanmaz.

MADDE 7- Cumhuriyetin 100. Yıldönümü bayramı, hazırlanacak programa göre; 23 Ekim 2023 günü saat 13.00'te başlar ve 30 Ekim 2023 günü saat 24.00'te sona erer.

MADDE 8- Cumhuriyetin 100. yıldönümünün hatırası olarak pul, altın ve gümüş para basılması için Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 9- Kùltür ve Turizm Bakanlığı tarafından Cumhuriyetin 100. Yılı temalı spor müsabakaları, beste yarışması, bilgisayar oyunu, kostüm, makale ve şiir yarışması yapılır ve bu konuda yapılacak harcamalar madde 10 da belirtilen fondan karşılanır.

MADDE 10- Bu kanun gereğince hazırlanacak program ve yatırım harcamalarını karşılamak üzere, aşağıda yazılı kaynaklardan meydana gelen bir fon teşkil edilir;

- a) Bu fon kapsamında yapılacak olan harcamalar Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden karşılanır.
- b) Kutlama amacı ile özel ve tüzel kişiler tarafından yapılacak bağışlar (aynî ve nakdî yardımlar),
- c) Yayın, film, rozet ve benzerleri faaliyetlerle satışlar sonucu sağlanacak gelirler,

Bu fondan yapılacak her türlü harcamalar, fona katılan ödeme ve bağışlar, her türlü vergi, resim ve harçlardan muaftır.

YÜRÜRLÜK:

MADDE 11- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

YÜRÜTME:

MADDE 11- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.